

Σενάριο υπόθεσης Ενότητα 2 - αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας

Ο Χ, Διευθύνων Σύμβουλος Ουγγρικής ΕΠΕ και εκπρόσωπος κοινοπραξίας που συμμετείχε σε συγκεκριμένη διαδικασία υποβολής προσφορών/διαγωνισμών, επικοινωνήσε με δύο αξιωματούχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες. Προκειμένου να βελτιστοποιηθούν οι προσφορές της κοινοπραξίας, οι αξιωματούχοι της ΕΕ ρωτήθηκαν εάν θα παραχωρούσαν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες τιμολόγησης άλλων προσφορών και σε άλλες εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες.

Οι αξιωματούχοι, πολίτες Α και Β κρατών μελών, που ήταν εγκατεστημένοι στις Βρυξέλλες, ήταν πρόθυμοι να παράσχουν τις ζητούμενες πληροφορίες έναντι 20.000 ευρώ ο καθένας. Οι συνομιλίες με τους αντιπροσώπους πραγματοποιήθηκαν στο Λονδίνο. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων, οι Α και Β παρείχαν τις ζητούμενες πληροφορίες δίνοντας στον Χ συμβουλές που επέτρεψαν στην κοινοπραξία να υποβάλει οριακά χαμηλότερη προσφορά από την προσφορά του ανταγωνιστή. Στη διαδικασία υποβολής προσφορών, ο Χ παρουσίασε εσφαλμένες δηλώσεις και έγγραφα.

Η υπόθεση προσέλκυσε τεράστια προσοχή από τα ΜΜΕ και το κοινό σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εθνικές εισαγγελικές υπηρεσίες των Α και Β ενημερώθηκαν για την υπόθεση δωροδοκίας από τις εθνικές υπηρεσίες μέσων μαζικής ενημέρωσης. Καθένα από τα κράτη μέλη των Α και Β ξεκίνησε εθνικές έρευνες εναντίον του πολίτη του.

Σημείωση στον εκπαιδευτή:

- Αυτό το βασικό σενάριο εμπλέκει διαφορετικά κράτη μέλη και αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο εάν οι ενέργειες των Α, Β και Χ προκάλεσαν πράγματι ζημία στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.
- Το σενάριο υπόθεσης αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο εάν οι Α και Β βοήθουσαν πρόθυμα στις προσφορές του Χ.
- Το σενάριο δεν διευκρινίζει εάν οι δαπάνες σχετίζονται με τις προμήθειες ή όχι (σχετικές με την ερώτηση 1).
- Τα αναφερόμενα κράτη μέλη των Α και Β μπορούν να αλλάξουν με οποιοδήποτε υπάρχον συμμετέχον κράτος μέλος (αλλά πρέπει να είναι συμμετέχοντα κράτη μέλη).
- Η χώρα των δράσεων του Χ μπορεί να αλλάξει σε οποιοδήποτε άλλο μη συμμετέχον κράτος μέλος όπως η Δανία, η Ιρλανδία, η Πολωνία ή η Σουηδία (αλλά πρέπει να είναι μη συμμετέχον κράτος μέλος).
- Το ποσό της δωροδοκίας δεν έχει σημασία για την υπόθεση. Μπορεί να αλλάξει με οποιοδήποτε άλλο ποσό.

Ερωτήσεις:

Ερώτηση 1. Υποθέτοντας ότι έχει προκληθεί ζημία στα οικονομικά συμφέροντα της

ΕΕ: ποια είναι η νομική σας εκτίμηση σχετικά με τις ενέργειες του X; Μπορεί η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία να κινήσει έρευνες εναντίον του; Θα είχε διαφορά, εάν δεν υπήρχε ζημία στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ;

Σημείωση στον εκπαιδευτή:

Στόχος αυτού του μέρους είναι να ξεκινήσει συζητήσεις σχετικά με τις έρευνες εναντίον πολιτών από μη συμμετέχουσες χώρες. Επιπλέον, θα πρέπει να διερευνηθεί η διαφορά μεταξύ των δαπανών που σχετίζονται με τις προμήθειες και αυτών που δεν σχετίζονται με τις προμήθειες.

Πρόσθετες παρατηρήσεις:

- Ο X προφανώς δωροδότησε ενεργά τους Α και Β. Αλλά το άρθρο 4 § 2 (β) της Οδηγίας ΠΟΣ (σχετικά με την ενεργή διαφθορά) δεν φαίνεται να είναι εφαρμοστέο καθώς δεν προκαλείται ζημία στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ από τη συγκεκριμένη ενέργεια. Το αδίκημα προφανώς διαπράχθηκε με κύριο σκοπό τη δημιουργία των προϋποθέσεων για τη διάπραξη του αδικήματος που θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης (επικουρικό αδίκημα). Παρόλο που το αδίκημα της δωροδοκίας θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα άρρηκτα συνδεδεμένο αδίκημα (άρθρο 22 § 3 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας), δεν είναι ακόμη μια ενέργεια *ne-bis-in-idem* (ταυτότητα πραγματικών γεγονότων ή γεγονότων που είναι ουσιαστικά τα ίδια) και διαπράχθηκε εκτός των εδαφών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, η Ουγγαρία δεν είναι συμμετέχον κράτος μέλος. Δεδομένου ότι το αδίκημα δεν εμπίπτει στις εδαφικές και προσωπικές αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (Άρθρο 23 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας), δεν έχει τη δυνατότητα να διερευνήσει το αδίκημα της δωροδοκίας.
- Δεδομένου ότι ο X έχει υποβάλει εσφαλμένες δηλώσεις και έγγραφα και έχει συμβεί επίσης ζημία στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ, ο X πιθανότατα διέπραξε απάτη που πλήττει τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 3 § 2 της Οδηγίας ΠΟΣ. Το πιο πιθανό είναι ότι ισχύει και το προσωπικό πεδίο των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (άρθρο 23 (β) του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας): Η εγκληματική ενέργεια πραγματοποιήθηκε εν μέρει εντός των εδαφών των συμμετεχόντων κρατών μελών (Βρυξέλλες).
- Εάν οι ενέργειες του X δεν είχαν προκαλέσει οικονομική ζημία στα ευρωπαϊκά οικονομικά συμφέροντα, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα μπορούσε να ασκήσει τις αρμοδιότητές της μόνο εάν οι δαπάνες δεν σχετίζονται με τις προμήθειες (άρθρο 3 § 2 (α) της Οδηγίας ΠΟΣ). Ο ορισμός των δημόσιων συμβάσεων παρέχεται στο άρθρο 101 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους

δημοσιονομικούς κανόνες που ισχύουν για τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002.

Ερώτηση 2. Ποια είναι η νομική σας εκτίμηση σχετικά με τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας από την οπτική του αρμόδιου εθνικού εισαγγελέα των κρατών μελών των Α ή Β, ο οποίος πρέπει να αντιμετωπίσει τις κατηγορίες εναντίον των αντιπροσώπων της ΕΕ;

Σημείωση στον εκπαιδευτή:

Στόχος αυτού του μέρους είναι να συζητήσει την υπόθεση από την πλευρά του εθνικού εισαγγελέα με γνώμονα τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας ΠΟΣ και του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τόσο το σχετικό ουσιαστικό όσο και το δικονομικό δίκαιο. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει επίσης να λάβουν υπόψη ότι οι δράσεις έλαβαν χώρα στο Λονδίνο.

Πρόσθετες παρατηρήσεις:

- Αν και είναι προφανές ότι οι Α και Β εμπλέκονται σε «παθητική διαφθορά», δεν είναι σίγουρο ότι έχουν διαπράξει αδίκημα ΠΟΣ. Το άρθρο 4 § 2 (α) της Οδηγίας ΠΟΣ απαιτεί ζημία ή «πιθανή ζημία» στα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.
- Αλλά μπορεί να ληφθεί υπόψη ότι η κοινοπραξία έχει υποβάλει εσφαλμένες δηλώσεις και έγγραφα και έχει υποβάλει οριακά χαμηλότερες προσφορές από τον ανταγωνιστή. Αυτή η περίπτωση προκαλεί τουλάχιστον μια αρχική υποψία ότι οι Α και Β βοήθησαν τον Χ στις ενέργειες του, που θα μπορούσε να θεωρηθεί απάτη σύμφωνα με το άρθρο 3 § 2 της οδηγίας ΠΟΣ.
- Ακόμη και αν οι ενέργειες διαφθοράς των Α και Β ενδέχεται να μην έχουν βλάψει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, μπορούν να θεωρηθούν ως «άρρηκτα συνδεδεμένα αδικήματα» σύμφωνα με το άρθρο 22 § 3 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Σε αυτή την περίπτωση τίθεται το ερώτημα, εάν η βοήθεια των Α και Β σε δόλιες ενέργειες του Χ και η ταυτόχρονη διάπραξη διαφθοράς θα πρέπει να θεωρηθεί ως *ne-bis-in-idem* (ταυτότητα πραγματικών γεγονότων ή γεγονότων που είναι ουσιαστικά τα ίδια). Εάν ναι, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να ασκήσει την αρμοδιότητά της μόνο εάν η μέγιστη ποινή για το αδίκημα ΠΟΣ (απάτη) είναι υψηλότερη από αυτήν για το άρρηκτα συνδεδεμένο αδίκημα (δωροδοκία).
- Το πιθανότερο είναι ότι ισχύει το προσωπικό πεδίο των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (άρθρο 23 στοιχείο β) ή γ) του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας): Αν και οι εγκληματικές πράξεις πραγματοποιήθηκαν εκτός των εδαφών των συμμετεχόντων κρατών μελών (Λονδίνο), διαπράχθηκαν από υπηκόους των κρατών μελών αντίστοιχα, από πρόσωπα που υπόκεινται στον

κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης. Υπάρχουν λόγοι για να υποθέσουμε ότι τα κράτη μέλη των Α και Β έχουν δικαιοδοσία για τέτοιες πράξεις διαφθοράς ακόμη και όταν διαπράττονται εκτός του εδάφους τους (αν και απαιτείται διπλός έλεγχος των εθνικών δικαιοδοσιών).

Ερώτηση 3. Ως εθνικός εισαγγελέας, που ασχολείται με τις κατηγορίες εναντίον του Α ή Β, θα ενημερώνετε την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για την υπόθεσή σας; Εάν ναι, με ποιο τρόπο; Τι πρέπει να γίνει εν τω μεταξύ στο πλαίσιο των εθνικών ερευνών;

Σημείωση στον εκπαιδευτή:

Στόχος αυτού του μέρους είναι να συζητηθούν τα επίσημα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν οι εθνικοί εισαγγελείς για να απευθυνθούν στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία σωστά. Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η ζημία δεν μπορούσε να εκτιμηθεί μέχρι στιγμής.

Η αιτιολογική σκέψη 53 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας («ευρεία ερμηνεία των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων») μπορεί να αποτελεί ζήτημα. Μπορεί επίσης να γίνει συζήτηση για το τι πρέπει να γίνει εάν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν ασκήσει το δικαίωμά της για ανάκληση εντός των περιόδων που προβλέπονται στο άρθρο 27 § 1 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Πρόσθετες παρατηρήσεις:

- Υποβάλετε μια αναφορά στον αντίστοιχο Ευρωπαίο εντεταλμένο εισαγγελέα σύμφωνα με το άρθρο 24 § 2 και § 4 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας: περιγραφή της ζημίας που προκλήθηκε ή πιθανόν να προκληθεί, πιθανή νομική πιστοποίηση, τυχόν διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με πιθανά θύματα, ύποπτους και τυχόν άλλα εμπλεκόμενα πρόσωπα.
- Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ενημερώνεται επίσης εάν δεν είναι δυνατή η εκτίμηση της ζημίας (άρθρο 24 § 5 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας).
- Αφού ενημερωθεί αναλόγως, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία πρέπει να αποφασίσει εάν θα ανακαλέσει την υπόθεση ή όχι. Η απόφαση πρέπει να εκδοθεί το αργότερο εντός 5 ημερών (αντίστοιχα 10 ημέρες από τον Ευρωπαίο εντεταλμένο εισαγγελέα σε συγκεκριμένες περιπτώσεις).
- Στο μεταξύ οι εθνικοί εισαγγελείς πρέπει να απέχουν από κάθε άλλη έρευνα που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την απόφαση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (εκτός κι αν είναι απαραίτητα επείγοντα μέτρα). Αυτό δεν ισχύει, εφόσον η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία υπερβεί τα χρονικά όρια (βλ. Άρθρο 27 § 2 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας: «κατά τις περιόδους που αναφέρονται στην παράγραφο 1...»).

Ερώτηση 4. Εάν προκύψει το επιχείρημα ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν είναι αρμόδια για την υπόθεση που αφορά τον Α και Β επειδή

- δεν προέκυψε καμία οικονομική ζημία για τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ ή
- η οικονομική ζημία είναι μικρότερη από 10.000 ευρώ.

Πώς μπορούν να επιλυθούν τέτοιες διαφωνίες;

Σημείωση στον εκπαιδευτή:

Στόχος αυτού του μέρους είναι να συζητήσει την επίλυση των διαφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και των εθνικών αρχών. Είναι σημαντικό για τους παρευρισκόμενους να γνωρίζουν ότι το άρθρο 25 § 6 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ορίζει ότι οι εθνικές αρχές είναι κυρίως αρμόδιες για να αποφασίζουν τέτοια θέματα. Αλλά αυτή η διάταξη ισχύει μόνο για ερωτήματα σχετικά με το αν η εγκληματική συμπεριφορά εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 § 2 ή § 3 ή του Άρθρου 25 § 2 ή § 3 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Μπορεί να προκύψει συζήτηση σχετικά με τον τρόπο επίλυσης των διαφωνιών, εάν η υπόθεση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 §1 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Πρόσθετες παρατηρήσεις:

- Περίπτωση α: Η διαφωνία αφορά το ερώτημα εάν η εγκληματική συμπεριφορά εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 § 1 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Επομένως, το άρθρο 25 § 6 του κανονισμού δεν εφαρμόζεται. Εναπόκειται στην εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας αν έχει συμβεί ή όχι οικονομική ζημία. Εάν ναι, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να ασκήσει την αρμοδιότητά της με την επίκληση της υπόθεσης. Εάν όχι, μπορεί να απέχει από μια τέτοια ενέργεια.
- Περίπτωση β: η αντίστοιχη εθνική αρχή μπορεί να επιλύσει τη διαφωνία επειδή αμφισβητείται το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 25 § 2 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Καθώς οι υπάλληλοι της Ένωσης είναι ύποπτοι ότι διέπραξαν το αδίκημα, η απόφαση θα πρέπει να ληφθεί υπέρ της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Ερώτηση 5. Μπορεί ο Ευρωπαίος εντεταλμένος εισαγγελέας να αποφασίσει να μην κάνει ανάκληση της υπόθεσης κατά των Α και Β εάν η ζημία (ή πιθανή ζημία) στα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ είναι μικρότερη από

α. 100.000 ευρώ;

β. 10.000 ευρώ;

Σημείωση στον εκπαιδευτή

Αυτή είναι απλώς μια ενδιάμεση ερώτηση, η οποία μπορεί να τεθεί επιπρόσθετα εάν το επιτρέπει ο χρόνος.

Πρόσθετες παρατηρήσεις:

- Ο Ευρωπαίος εντεταλμένος εισαγγελέας μπορεί να απέχει από τη χρήση του δικαιώματός του για ανάκληση και στις δύο περιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 27 § 8 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, εάν το Σώμα έχει εκδώσει συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές.

Ερώτηση 6. Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει προκαλέσει τις εθνικές έρευνες στα κράτη μέλη των Α και Β: Σε ποιο κράτος μέλος πρέπει να ξεκινήσει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία τις δικές της έρευνες;

Σημείωση στον εκπαιδευτή:

Στόχος αυτού του μέρους είναι να συζητηθεί η πολυεθνική διάσταση της υπόθεσης και το ερώτημα εάν οι έρευνες κατά των Α και Β μπορούν να συγχωνευθούν από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να ρίξουν μια πιο προσεκτική ματιά στο ερώτημα, σε ποιο κράτος μέλος θα μπορούσε να είναι το σχετικό φόρουμ. Πρέπει να ληφθεί υπόψη το άρθρο 26 § 4 και § 5 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Πρόσθετες παρατηρήσεις:

- Αφορά κυρίως τις δικαιοδοσίες περισσότερων του ενός κρατών μελών. Το Βέλγιο (ως χώρα διαμονής) καθώς και τα κράτη μέλη των Α και Β είναι πιθανά φόρουμ.
- Το Μόνιμο Τμήμα μπορεί να αποφασίσει τη συγχώνευση των ερευνών βάσει του άρθρου 26 § 5 σύμφωνα με την § 4 του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Εάν μπορούν να εξεταστούν περισσότερα του ενός μόνιμα τμήματα, ο εσωτερικός κανονισμός θα πρέπει να καθορίζει το αρμόδιο μόνιμο τμήμα.
- Το επίκεντρο της εγκληματικής δραστηριότητας είναι πιθανότατα στο Λονδίνο. Μπορεί να υπάρξει συζήτηση εάν οι Βρυξέλλες είναι επίσης το επίκεντρο των αδικημάτων. Επιπλέον, δεν υπάρχει κράτος μέλος στο οποίο έχει διαπραχθεί το «μεγαλύτερο μέρος των αδικημάτων».
- Το Μόνιμο Τμήμα του Μέλους θα μπορούσε να αποφασίσει ότι οι έρευνες πρέπει να διεξάγονται στο Βέλγιο ως «τόπος της συνήθους διαμονής του υπόπτου ή του κατηγορουμένου» (άρθρο 26 § 4 (α) του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας). Αλλά το Τμήμα πρέπει να λάβει υπόψη ότι πιθανώς το Βέλγιο δεν μπορεί να είναι αρμόδιο για τις υποθέσεις, καθώς η εγκληματική δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε εκτός του εδάφους του

Βελγίου (Ηνωμένο Βασίλειο) και οι Α και Β δεν είναι Βέλγοι πολίτες (π.χ. η Αυστρία δεν θα είχε δικαιοδοσία για τέτοιες περιπτώσεις). Επομένως, το Μόνιμο Τμήμα θα μπορούσε επίσης να αποφασίσει να μην συγχωνεύσει τις έρευνες και να δώσει εντολή στους Ευρωπαίους εντεταλμένους εισαγγελείς των κρατών μελών των Α και Β να ξεκινήσουν χωριστές έρευνες.